

LUPTA ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI CA FORMĂ DE PRESIUNE POLITICĂ ASUPRA SOCIETĂȚII ÎN ROMÂNIA DE LA ÎNCEPUTUL ANILOR '70

Rezumat: *La începutul anilor 1970, regimul lui Nicolae Ceaușescu din România și-a modificat abordarea față de fenomenul corupției, trecând de la responsabilitatea publică la o strategie mai amplă de control politic și represiune. Deși corupția a rămas larg răspândită, în special în interiorul aparatului de partid și de stat, presiunea legală și instituțională a fost direcționată în principal asupra cetățenilor obișnuiți, în timp ce elita conducătoare a fost protejată de investigații și sancțiuni. Modificările legislative și instituționale ale perioadei — inclusiv întărirea Securității, integrarea acesteia în structurile Miliției și crearea comitetelor judiciare locale — nu au urmărit destrutturarea corupției sistemice, ci intensificarea supravegherii și descurajarea contestării regimului. Campaniile oficiale de combatere a corupției s-au concentrat pe fapte minore, precum furturile mărunte și infracțiunile economice de mică amploare, în timp ce rețelele de corupție organizată, implicând oficiali de rang înalt, au rămas în afara atenției autorităților. În ciuda apelurilor retorice repetate ale lui Ceaușescu la moralitate și responsabilitate, discursul anti-corupție a fost utilizat pentru menținerea imaginii regimului și suprimarea nemulțumirii sociale. Politici precum Legea din 1968 privind averea ilicită și promovarea conceptului de „legalitate socialistă” au întărit ideea că loialitatea politică era mai importantă decât respectarea normelor legale. Sistemul de justiție a acționat tot mai frecvent la ordin politic, aplicând pedepse aspre cetățenilor de rând, în timp ce persoanele cu conexiuni politice au fost protejate. Pe parcursul întregului deceniu, statul român a favorizat un climat în care competența profesională și accesul la bunuri rare au fost convertite în monedă informală, iar mita, favoritismul și dubla contabilitate au devenit practici normalizate. Corupția nu a fost eliminată, ci, dimpotrivă, s-a integrat structural în economie și guvernare. Așa-numita luptă a lui Ceaușescu împotriva corupției a servit, în cele din urmă, ca pretext pentru consolidarea puterii autoritare și reprimarea libertăților societale, în timp ce privilegiile elitei politice au rămas neatinse.*

* Cosmin POPA: Cercetător științific II în cadrul Institutului de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române, ppcsmn@yahoo.com.

Cuvinte-cheie: *corupție, represiune politică, regimul Ceaușescu, Securitatea, nomenclatură, supraveghere, averi ilicite, justiție selective, propaganda, autoritarism.*

La începutul anilor '70, pe fondul căutărilor legate de identificarea unui nou model de dezvoltare economică, regimul Nicolae Ceaușescu a schimbat radical accentele în maniera de abordare a fenomenului corupției. Schimbările introduse în legislația economică, care vizau eficientizarea întreprinderilor prin reducerea administrativă a cheltuielilor și reintroducerea distribuției centralizate a resurselor, au modificat radical prioritățile politice ale regimului¹. În asemenea context, spre deosebire de primii ani de la venirea sa la putere, când scandalurile de corupție făceau obiectul dezbaterilor publice², acum au dispărut din discursul public. Locul acestora a fost luat de o politică de presiune generalizată asupra societății, în scopul întăririi „legalității socialiste”, dar și de o serie de decizii strategice ale regimului, menite să pregătească societatea pentru o politică economică restrictivă.

Studiul de față analizează modul în care eforturile regimului de eficientizare a activității economice a fost însoțit de o modificare a arhitecturii instituționale a aparatului de control și represiune. Obiectivul primordial al schimbărilor a fost exercitarea unor presiuni generalizate asupra societății, în scopul preîntâmpinării efectelor destabilizatoare ale noii politici economice a regimului. În paralel, regimul a încercat, dacă nu să închidă, cel puțin să obtureze canalele de fraudare a economiei de stat, întărind controlul asupra societății, cu ajutorul aparatului de represiune. Pentru o mai mare eficientizare a acțiunilor de control, la începutul anilor '70, după o serie de scandaluri de corupție, care au zdruncinat încrederea lui Nicolae Ceaușescu în eficiența Miliției, acesta a dispus efectuarea unui transfer masiv al ofițerilor de comandă din Securitate în Miliție. O astfel de arhitectură instituțională a permis mascarea acțiunilor represive ale Securității sub diverse acțiuni de ordin penal, tendință care avea să fie formalizată ulterior și intens uzitată în acțiunile de poliție politică.

Scoaterea nomenclurii din ecuația corupției

Ceaușescu cerea celor din jurul său rezultate concrete în stoparea pierderilor economice cauzate de corupție. Atât aparatul de justiție, cât și cel de

¹ Cristian Ghinea, *Cine a făcut România, Răscrucile noastre*, Editura Humanitas, București, 2023, p. 126.

² Cosmin Popa, *Agricultură, corupție și control de partid în România primilor ani ai lui Nicolae Ceaușescu*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc”, Volumul XVIII, 2023, p.193-223.

control și represiune, dar mai ales nomenclatura, știau perfect că cele mai mari rețele de corupție își desfășurau activitatea sub protecția celor care dețineau poziții decizionale puternice. De aceea, pentru a pune pe masa secretarului general statistici și rapoarte cu „rezultate pozitive”, pentru a nu-i trezi furia, încetul cu încetul, presiunea aparatului de control și represiune a fost canalizată către cetățenii obișnuiți, care nu se bucurau de protecție politică, dar care erau totuși amestecați în diverse scheme infracționale. În condițiile în care era notoriu faptul că multe dintre schemele infracționale – cum erau cele legate de deturnarea materialelor de construcții destinate diverselor investiții de stat – erau coordonate de importanți activiști locali, nu este de mirare că toți cei care aveau accesul la astfel de resurse, căutau să le deturneze în folosul propriu sau să le traficeze pentru diverse beneficii. În condițiile în care „activiștii de partid și de stat” beneficiau de protecție politică, de obicei fiind necesar ca aceștia să comită și alte fapte, cu impact politic, pentru ca partidul să investigheze și acțiunile de corupție, eforturile instituțiilor care se ocupau cu apărarea „legalității socialiste” se îndrepta preponderent către categoriile care nu beneficiau de protecția partidului.

Primul raport cu privire la aplicarea *Legii privind controlul provenienței unor bunuri* din octombrie 1969, care s-a axat pe procurarea materialelor pentru construcția caselor particulare, nu pomenea nimic despre existența rețelelor de corupție din domeniu, care funcționau sub protecția activiștilor locali. După ce semnala scăderea lunară a numărului de sesizări înaintate de Miliție, dar și de organele de control financiar și persoanele particulare (sesizările persoanelor particulare erau doar 14% din numărul total – 2.375), raportul trăgea concluzia că trei categorii profesionale sunt implicate frecvent în cazuri de corupție: gestionarii (61,5% din cazuri), meseriașii particulari (6,7%) și medicii (5,3%)³.

Prezența masivă a gestionarilor în astfel de statistici, de unde și adevărata obsesie pe care a dezvoltat-o Ceaușescu față de această categorie profesională, era o consecință logică a organizării sistemului de comerț și distribuție în România socialistă. Oricare ar fi fost modalitatea de funcționare a rețelei și oricine ar fi fost clienții rețelelor de distribuție, gestionarii erau obligați să falsifice evidențele, ținând contabilitatea în partidă dublă. Delapidarea în interes personal era alimentată și de cererile insistente de produse și servicii deficitare, care veneau din partea unor persoane influente, de care depindea aprovizionarea respectivului magazin, duritatea unuia dintre cele patru inventare anuale sau alte aspecte importante în existența fiecărui individ. Astfel de presiuni venite „de sus”, care trebuiau satisfăcute, îi puneau oricum pe cei din comerț în conflict cu

³ Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), Fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar 11/1969, f. 120.

legea, astfel încât încălcarea acesteia pentru a obține câștiguri private ținea mai degrabă de instinctul de conservare al celor în cauză.

Întreg sistemul economic, mai ales atunci când în chestiune erau bunuri alimentare de larg consum sau orice alte produse necesare traiului civilizat, era construit astfel încât mecanismele de cointeresare personală erau inseparabile de fraudarea acestuia⁴. Acțiunea sistemului debuta din secțiile de producție ale oricărui produs alimentar sau de larg consum. Controalele din industria alimentară – producția de lactate – scoteau în evidență că produsele plecau din fabrică având în conținut procente de grăsimi mult sub cele prevăzute de rețetele de fabricație, așa cum din secțiile întreprinderilor de tricotaje erau sustrate sute de mii de articole, doar pentru a fi ulterior valorificate pe piața liberă. Sustragerea sau inventarierea incorectă a produselor continua apoi pe tot lanțul tehnologic, prețul final al parazitării unui astfel de produs fiind plătit de consumatorul final prin costul ridicat al acestuia și prin deficitul artificial care îl accentua pe cel „natural” al economiei planificate socialiste. Evident, nimeni nu avea interesul să stopeze astfel de procese, ele având nu doar rolul de a produse surplusuri ci și de cointeresare directă a celor care activau în domeniul respectiv, de la cei care le produceau, până la cei care le comercializau oficial. Ceaușescu nu numai că era convins că diversele organisme de control din economie nu-și făceau datoria de gardieni ai legalității, „pentru că tovarășii primesc brânza de la o întreprindere specială și nu sunt interesați de ce se întâmplă pe piață”⁵, dar era sigur și că o mai mare presiune ideologică asupra societății, combinată cu radicalizarea măsurilor punitive, va duce la stoparea furturilor din „avutul obștesc”.

Intuind pericolul politic al deselor scandaluri publice legate de corupția din rândul structurilor de putere din care făceau parte activiști de partid, aflat în preajma unor mari decizii legate de direcțiile de dezvoltare ale regimului, la sfârșitul anilor '60, Ceaușescu a luat o decizie strategică legată de felul în care avea să abordeze problema corupției și a infracțiunii organizate. Accentele presiunii politice se mută acum de pe aparatul de partid pe societate, în ansamblul ei.

Prezentarea bilanțului Ministerului Afacerilor Interne pentru anul 1969 în cadrul Secretariatului CC al PCR, în martie 1970, s-a transformat într-o diatribă a lui Ceaușescu la adresa „celor cu barbă”, a fetelor care poartă „fuste prea scurte”, a speculanților, contrabandiștilor și celor fără ocupație, toți asimilați unei categorii difuze, dar cu siguranță periculoase pentru moralitatea regimului. Nimeni nu a scăpat de furia secretarului-general. Nici televiziunea, pentru că

⁴ Charles A. Schwartz, *Corruption and Political Development in the U. S. S. R.*, în „Comparative Politics”, Vol. 11, No. 4, Comparative Politics, Ph.D. Programs in Political Science, City University of New York, 1979, pp. 425–443, accesat la 11 iunie 2021).

⁵ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar 37/1970, f. 33.

difuzează filme occidentale cu bătași și crime, „dând astfel idei tuturor”, cinematografia, pentru că „nu face filme educative”, teatrul pentru că pune în scenă piese occidentale, învățământul, pentru că nu se ocupă de „direcția ideologică” a tineretului, aparatul CC, pentru că nu organizează populația în grupe de câte cinci persoane de care să aibă grijă câte un activist de partid, sindicatele și controlul obștesc, pentru că nu fac acțiuni de control constante în fabrici, spitale și magazine⁶. În final, Ceaușescu i-a cerut ministrului de Interne să continue acțiunile preventive, dar să și colaboreze mai bine cu partidul la permanentizarea activității de „educație și propagandă”, anunțându-l pe Onescu că „duritatea” în combaterea unor astfel de fenomene nu va fi pedepsită. Reacția lui Ceaușescu se explică și prin faptul că bilanțul MAI s-a aflat pe ordinea de zi a unei ședințe a Secretariatului CC al PCR, în care s-a discutat și problema cluburilor private din o serie de orașe universitare (București, Cluj, Iași, Arad, Petroșani), dar nu numai. Alarmate de avântul pe care îl luaseră în România mișcările „hippy” și „beat”, dar mai ales de apariția unor cluburi organizate de persoane private – printre ele cadre didactice sau oameni din sistemul cultural oficial – la care luau parte elevi și studenți, cei mai mulți cu performanțe academice exemplare, autoritățile au pornit o adevărată „vânătoare de vrăjitoare”. Mulți dintre tinerii care cultivau pe plan local imaginea „hippy”, prin vestimentație sau alte semne exterioare, în special pletele și barba, în cazul bărbaților, au fost abordați de milițieni și forțați să se tundă și să se bărbierească.

În raportul înaintat cu ocazia desființării cluburilor, unde pe lângă muzică se asculta și „Europa Liberă”, chiar dacă securiștii nu detectaseră „activități politice neconforme”, secțiile CC anunțau cu mândrie că, în intervalul 10-16 martie 1970, echipele mixte ale Miliției și ale Gărzilor patriotice identificaseră 10.600 de persoane care „au încălcat normele ordinii publice”⁷. Studenții și elevii meritorii care frecventau cluburi în afara controlului UTC erau puși în aceeași categorie cu cei care „se îndeletniceau cu vânzarea biletelor pentru cinematograful la preț de speulă”, „nu erau încadrați în câmpul muncii”, „dormeau prin gări, piețe, canalele de termoficare”, „părăsiseră domiciliul părinților și nu frecventau cursurile școlare”. Spre deosebire de Paul Niculescu-Mizil și Ion Iliescu, pe atunci prim-secretar al CC al UTC și ministru al Tineretului, Dumitru Popescu și Virgil Trofin au propus o abordare nuanțată a fenomenelor, pentru a evita radicalizarea unei părți a tineretului. După incidentul din noaptea de Crăciun a anului 1968, atunci când un spectacol de colinde s-a transformat într-o manifestație anti-

⁶ *Ibidem*, f. 31-41.

⁷ *Ibidem*, f. 199.

regim, la care s-a strigat și „Jos Ceaușescu”⁸, liderul PCR era terifiat de perspectiva unei radicalizări politice a tineretului. Ceaușescu știa că Charles de Gaulle își scurtase vizita la București pentru a calma studenții de pe baricadele din Paris și că Richard Nixon, prietenul său, era sub tirul permanent al manifestațiilor de protest împotriva războiului⁹. Pentru liderul român cuvântul „cluburi” îl ducea imediat cu gândul la ceea ce se întâmplase în Ungaria în 1956, ceea ce era un adevărat coșmar pentru orice lider comunist. De altfel, chiar Ceaușescu a spus-o cu această ocazie. „*Dacă nu e clar caracterul reacționar al acestora (al cluburilor- n.a), a spus Ceaușescu, el poate fi clar când se ajunge ca în Ungaria să facă demonstrații pe stradă*”¹⁰. Tocmai de aceea, Trofin și Popescu au fost rapid puși la punct de Ceaușescu, fiind admonestați că „discută în afara materialului”.

Într-un asemenea context, nu este de mirare că Ceaușescu a abordat problema infracționalității într-o cheie similară cu cea legată de fenomenele sociale considerate periculoase pentru regim. Politica agresivă de descurajare a oricăror comportamente considerate aberante de la „normele socialiste”, prin revenirea în prim plan a aparatului de control și represiune și folosirea practicii „echipelor muncitorești” din anii de debut ai puterii comuniste, vizau crearea unei stări de tensiune artificială între majoritatea tăcută și categoriile pe care regimul le considera periculoase. Spre deosebire de bilanțurile sau rapoartele anilor precedenți, în care se menționa, cu exemple concrete, participarea unor activiști de partid la activitatea infracțională și practicarea pe scară largă a traficului de influență, pentru anul 1969 lipsesc referirile la activiști de partid în astfel de situație. Acțiunile de control ale Miliției din diverse ramuri, adevărate razii ale Miliției economice, se concentrău asupra autorilor nemijlociți ai infracțiunilor, chiar dacă se amintea de „nepăsarea” unor conducători de unități economice, care nu luau măsuri preventive. Singura mențiune în spatele căreia se ascundea corupția sistemică era cea referitoare la „infracțiunile din administrația de stat și instituțiile bancare”, 2.882 la număr în 1969, însă fără a fi oferite detalii¹¹.

În perioada următoare, regimul a continuat să abordeze problema infracționalității, în dimensiunea ei economică, pornind de la ideea că înăsprirea supravegherii generalizate este soluția potrivită pentru limitarea efectelor acesteia. Schimbările de ordin legislativ sau organizatoric, atunci când au fost, s-au limitat la reglementarea unor aspecte particulare și nu au atins niciodată

⁸ Cristian Vasile, *Viața intelectuală și artistică în primul deceniu al regimului Ceaușescu (1965-1975)*, Editura Humanitas, București, 2015, pp. 77-80.

⁹ Melvin Small, *The Doves Ascendant: The American Antiwar Movement in 1968*, în „South Central Review”, vol. 16/17, South Central Modern Language Association, Johns Hopkins University Press, 1999, pp. 43-52, accesat la 4 septembrie 2021).

¹⁰ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar 37/1970, f. 71.

¹¹ *Ibidem*, f. 82.

interacțiunea sistemului politic și a rețelelor de corupție. Legea cu privire la bunurile dobândite în mod ilicit nu funcționa decât ca o măsură de retorsiune asupra celor care deja intraseră în atenția Miliției și Procuraturii, iar mecanismul instituțional care o pune în aplicare îi excludea din start pe activiștii de partid și celelalte categorii privilegiate ale regimului de la acțiune ei.

În raportul din 1971 cu privire la funcționarea legii în perioada 1968-1970 se arăta că 65% din sesizări veneau de la organele de urmărire penală și doar 19% de la cele de control financiar, numărul total al sesizărilor fiind pentru perioada dată de 5.500¹². Directorii și ceilalți conducători ai întreprinderilor de stat, deși aveau prin lege obligația să anunțe comisia județeană cu privire la îmbogățirea suspectă a angajaților, făcuseră în aproape trei ani de aplicare a legii foarte puține sesizări. În 18 dintre județele țării, comisiile nu primiseră în trei ani nicio sesizare, iar în alte 16 județe numărul sesizărilor trimise se situa între 1 și 6¹³. În multe județe, acolo unde erau, sesizările aveau în vedere cazuri mărunte – țărani cooperatori care-și renovau casele sau care vindeau produse agricole de pe loturile personale – care, în cele din urmă, se dovedeau neîntemeiate. Multe dintre cauzele în care se cercetaseră nepotriviri flagrante între bunurile acumulate și veniturile oficiale ale celor în cauză, în care probabil figurau persoane „cu relații” erau soluționate ca fiind neîntemeiate de către tribunalele județene. De aceea, Tribunalul Suprem casase în vederea continuării cercetărilor nu mai puțin de 179 de dosare, din cele 339, pentru care organele de control financiar depuseseră recurs, dispunând astfel continuarea cercetărilor¹⁴.

În alte cauze, Tribunalul Suprem dispusese administrarea probei cu martori, unii dintre aceștia chiar decedați, fapt care determinase o serie de tribunale județene să admită și ele astfel de probe. Astfel, multe averi deveniseră brusc licite prin donații miraculoase și tranzacții necredibile, producând „dezorientarea unor comisii de cercetare și a unor instanțe judecătorești, care au admis – fără nicio îngrădire – proba cu martori, pronunțând în mai multe cazuri hotărâri netemeinice, prin care s-a dispus absolvirea nejustificată de plata impozitului de către persoane care s-au îmbogățit pe căi ilicite”¹⁵. Spre deosebire de bilanțurile de până atunci, acesta nu mai făcea referiri la nicio categorie profesională, dar nici nu pomenea nimic despre domeniile unde activau persoanele care fuseseră investigate. La fel de „timid” era și raportul de bilanț al MAI pe anul 1970, care menționa că circulația mărfurilor, industria alimentară, agricultura și materialele de construcții sunt sferele cu cea mai mare activitate infracțională.

¹² ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar 78/1971, f. 148-149.

¹³ *Ibidem*, f. 149.

¹⁴ *Ibidem*, f. 150.

¹⁵ *Ibidem*, f. 151.

Un singur caz atrăgea atenția în acest bilanț. Cel înregistrat la Reșița, care figura în bilanțul MAI ca avându-i în centrul său pe angajații de la Organizația Comercială Locală (OCL) Alimentara-Reșița, care – potrivit Miliției – în perioada 1959-1970 delapidaseră în mod organizat 4,6 milioane de lei. Raportul consemna răspunderea celor doi directori ai OCL, care primiseră de la gestionarii în cauză sume de bani în toată această perioadă pentru a permite sistemului să funcționeze, dar nu lăsa nimic să scape despre faptul că rețeaua funcționase în acești ani cu știința și sprijinul activiștilor de la sfatul popular local, cel puțin a celor care se ocupau de alimentația publică. Acest lucru avea să-l menționeze chiar liderul PCR, care l-a întrebat pe ministrul de Interne dacă cei de la Reșița „au fost spânzurați”¹⁶. Oricum, cazul nu era singular, ministrul Justiției, Teodor Vasiliu, anunțându-l pe Ceaușescu că mai erau încă opt cazuri similare pe lângă cel de la Reșița. La Rm. Vâlcea, o schemă asemănătoare cu cea de la Reșița, care cuprinsese toată organizația de partid a OCL – produse industriale din localitate (42 angajați), La Vaslui (23), Slobozia (8), acestea distingându-se prin valoarea pagubelor și amploarea sistemului de delapidare¹⁷.

Conducătorilor țării le era mai ușor să considere că hoția este o trăsătură națională decât să observe efectul pe care îl avea filosofia de funcționare a statului comunist asupra cetățenilor obișnuiți. Deși autoritățile încercau să țină în secret faptul că activiștii de partid implicați în scheme de corupție riscau cel mult o degradare în funcție și o „săpuneală” partinică de fațadă, majoritatea cetățenilor știa că orice schemă infracțională organizată avea un protector politic sau din rândurile aparatului de represiune. Convertirea competențelor profesionale în produse și servicii deficitare și bani era percepută nu ca o infracțiune ci ca o modalitate de funcționare a sistemului în ansamblul său¹⁸.

Cu începere din 1970, Ceaușescu a transformat Securitatea, condusă atunci de Ion Stănescu, într-un aparat de supraveghere a economiei naționale. Periodic, conducătorul statului primea buletine de informare cu privire la starea economiei, în care securiștii semnalau diverse incidente tehnologice, stări de fapt legate de organizarea sau dezorganizarea procesului de producție, situația stocurilor și orice alte aspecte negative. Tabloul care se desprindea din aceste buletine era unul al unui sistem absurd în care diversele deficite coexistau cu risipa revoltătoare, urmare a organizării rigide, a dezinteresului general și a lipsei unei etici a muncii. În condițiile existenței unui întreg șir de ministere și comisii

¹⁶ *Ibidem*, f. 61.

¹⁷ ANIC, Secția Administrativ-Politică, d. 5/1966, f. 3.

¹⁸ Steven L. Sampson, *The Second Economy of the Soviet Union and Eastern Europe*, în „The Annals of the American Academy of Political and Social Science”, Vol. 493, Sage Publications, Inc., American Academy of Political and Social Science, 1987, pp. 120–36 (accesat la 2 noiembrie 2021).

care se ocupau în mod direct sau indirect de transporturile pe căile ferate, a fost nevoie de implicarea Securității ca Ceaușescu să afle că desele deraieri ale trenurilor se datorau faptului că pe mai mult de o treime din rețeaua de căi ferate de atunci, aprox. 3.000 km, fuseseră montate traverse de beton care nu erau prevăzute cu plăci izolatoare pe porțiunea de contact a șinelor. În absența unor astfel de plăci, pe timp de ploaie creștea conductibilitatea șinelor apărând dereglări în funcționarea sistemelor automatizate de dirijare a mișcării trenurilor¹⁹.

În aceleași condiții, Ceaușescu era informat și despre faptul că în depozitele întreprinderilor românești de export existau imense stocuri de produse refuzate pentru probleme de calitate și că alte cantități erau reținute sau chiar părăsite în diverse porturi din lume ca urmare a faptului că fuseseră refuzate sau firmele străine cu care se încheiaseră contracte, dăduseră între timp faliment²⁰. Este perioada în care apare relația specială de încredere între Ceaușescu și Securitate, ce avea să fie temporar zguduită de un incident tragic în 1973*, în care aparatul de represiune devine singura sursă credibilă de informație pentru liderul partidului, controlându-i acestuia capacitatea de a percepe realitatea.

Desigur că absența unei etici a muncii la tânărul proletariat românesc, obligat să erupă în regiuni ale țării în care până la instaurarea comunismului aproape că nu existase industrie, avea efecte negative în planul calității produselor. Însă nici tratamentul pe care statul îl acorda celei mai mari părți a cetățenilor săi nu ajuta la apariția unei coeziuni autentice. După câțiva ani de relativă prosperitate, în care consumul fusese stimulat pentru a crește popularitatea regimului, la începutul anilor '70 au reînceput să apară probleme, într-o primă etapă episodice, cu aprovizionarea populației, mai ales a celei din localitățile mici. Pentru anul 1971, Secția de scrisori și audiențe a CC al PCR semnală întreruperi îndelungate ale aprovizionării unor județe întregi

¹⁹ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar 5/1970, f. 10.

²⁰ *Ibidem*, f. 25-28.

* Sinuciderea medicului personal al familiei, Abraham Schachter, care s-a aruncat de pe o clădire, în martie 1973, de presupus ca urmare a presiunilor exercitate de Securitate pentru a deveni informator, a umbrat relația aproape idilică între secretarul general și Securitate. Deși medicul se plânse în repetate rânduri lui Ceaușescu de presiunile securiștilor, iar acesta ceruse să fie lăsat în pace, Schachter fusese în continuare interogat de Securitate, în încercarea de a strânge cât mai multe informații despre Ceaușescu. În urma studierii dosarului de Securitate al medicului, în ziua morții sale, la 14 martie, Ceaușescu a descoperit că Direcția a VIII-a strângea date informative cu privire la toți membrii conducerii PCR, în frunte cu secretarul general. Potrivit referirilor făcute de Ceaușescu în repetate rânduri la aceste dosare, aceste conțineau date strânse atât de la ofițerii care îi însoțeau pe cei din conducerea PCR, cât și din exploatarea agenturii.

(Maramureș) cu carne și produse din carne, dar mai des în cazul unor orașe și localități (Focșani, Oravița), neaprovizionate cu diverse produse – unele dintre ele de strictă necesitate. În mod paradoxal, deși perioada este considerată ca fiind de maximă relaxare în ceea ce privește politica de consum a populației, persistau reflexe specifice economiei de război. „Din județele Maramureș, Arad, Maramureș, Vaslui și Teleorman, se arăta într-un material al Secției de scrisori a CC al PCR dedicat problemelor în alimentația publică, aflăm că la unele cooperative de consum vânzarea făinii, uleiului, petrolului și drojdiei se condiționează de predarea unei cantități de fasole, ouă, porumb, fapt ce creează nemulțumiri în rândul țărănimii.”²¹

Pe acest fond, infracțiunile legate de vânzarea la suprapreț a mărfurilor deficitare încep să se înmulțească, fiind mii de relatări și de dosare penale cu astfel de învinuiri, începând din anii '70.

Dinamica infracționalității în România la începutul anilor '70 arăta că eforturile regimului erau îndreptate spre descurajarea activității infracționale prin pedepsirea furturilor mici cu pedepse mari, adică a cetățenilor obișnuiți. Infracțiunile de delapidare, furt și înșelăciune în dauna „avutului obștesc” reprezentau în 1970 nu mai puțin de 75% din cauzele judecate în România, aceste cauze producând 70% din valoarea prejudiciului total. Privită de la distanță, o asemenea statistică ar putea certifica interesul regimului pentru combaterea infracționalității, inclusiv a celei generate de corupția politică. Tendința era însă de creștere a condamnărilor pentru furt și de scădere a celor pentru delapidare. Astfel, numărul persoanelor condamnate în 1970 pentru delapidare fusese de 4.492, iar al celor pentru furt de 18.645, dintr-un total de 33.410 persoane judecate pentru diverse infracțiuni împotriva averii de stat²². Evoluția prejudiciului din delapidare, care presupunea o activitate infracțională organizată într-un sistem complex, era în deplină concordanță cu politicile oficiale. În 1967, anul „marilor campanii” împotriva corupției din agricultură, fusese de 46,4 milioane, în 1968 de 34,3 milioane, iar în 1970 de 20,4 milioane, iar numărul celor condamnați pentru această infracțiune scăzuse de la 8.029 în 1967, la 5.728 în 1968 și la 4.492 în 1970²³.

Tendința regimului de a controla proporțiile pierderilor din economie se baza acum pe descurajarea generală a populației prin combaterea furturilor, dosare care în majoritatea lor se opreau la constatarea infracțiunii, rareori evoluând către descoperirea rețelelor care stăteau în spatele acestor activități.

De aici a rezultat și încercarea regimului de a transfera societății o serie de funcții judecătorești, care să fie exercitate prin aleși, în cauze care nu constituiau infracțiuni sau valoarea prejudiciului nu trecea de o anumită sumă. Legea nr. 59

²¹ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar 174/1971, f. 68.

²² ANIC, Secția Administrativ-Politică, dosar 5/1966, f. 172.

²³ *Ibidem*.

din 1968 prevedea înființarea comisiilor de judecată din organizațiile socialiste cu cel puțin 100 de angajați și pe lângă comitetele consiliilor populare, care puteau judeca „abateri de la normele de conviețuire socială”, așa cum erau furtul, loviturile, calomnia, abuzul de încredere sau distrugerea instalațiilor comune din locuințe, dacă valoarea prejudiciului deteriorărilor sau a furtului nu depășea 500 de lei sau 1.000 de lei în cazul afectării inventarului de la locul de muncă, dar și o serie de conflicte de muncă²⁴.

O astfel de instituție care conținea în bună măsură germenii auto-reglementării comunitare, putea funcționa într-un mediu normativ, cultural și educațional consolidat, ceea ce nu era cazul multor „unități socialiste”. În niciun caz ea nu putea funcționa pe fondul unei morale publice distorsionate de comportamentul autorităților și de reflexele de răspuns ale societății. Un control al aparatului CC în județele Brașov, Botoșani și Suceava din 1971, legat de activitatea acestor comisii, arăta că 25 din cele 67 comisii controlate nu erau în posesia textului legii care le reglementa, de unde și încălcarea normelor procedurale în cazul tuturor²⁵. Nu exista evidența plângerilor la niciuna dintre ele, iar hotărârile nu erau niciodată motivate. În comisia care funcționa pe lângă Consiliul popular municipal Suceava nu se întocmeau procese verbale, existând cazuri când în documentele cauzei fuseseră înscrise numele altor persoane care fuseseră amendate, fără a figura în cauză²⁶. Amenzile date de unele dintre aceste comisii vedeau o părtinire evidentă, atunci când erau date în baza unui temei concret, căci existau și amenzi date fără administrarea unui probatoriu. Alte comisii se mărgineau la acordarea de „muștrări” pe post de măsuri de „influențare obștească”, atunci când în cauză erau mici furturi ale muncitorilor, cum fusese cazul ca Combinatul chimic „Făgăraș”, unde din 47 de cauze privind furturi, în 45 fuseseră date doar „muștrări”²⁷.

Cu o popularitate încă neștirbită, regimul miza încă pe virtuțile propagandei și ale „muncii de lămurire” cu populația. Deși era evident, inclusiv pentru Ministerul de Interne, că cele mai mari prejudicii erau aduse de grupurile care acționau organizat, de obicei în conexiune cu reprezentanții autorităților, așa cum se întâmplase la Reșița, regimul a căutat să insiste doar asupra luptei cu furturile, care luau totuși amploare, ignorând efectele corupției oficialilor.

Lectura dezbatărilor bilanțurilor Ministerului de Interne sau a rapoartelor legate de aplicarea legii menite să lupte împotriva veniturilor ilicite, induce ideea

²⁴ Lege nr.59 din 26 decembrie 1968 privind comisiile de judecată, publicată în Buletinul Oficial nr. 169/27 dec. 1968 (http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=9430 – accesat la 3 iunie 2021).

²⁵ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar 174/1971, f. 101.

²⁶ *Ibidem*, f. 103.

²⁷ *Ibidem*.

unei presiuni difuze venite dinspre conducătorii instituțiilor din această sferă, care susțineau că „explozia” furturilor reprezintă efectul deficiențelor de educație și a celor de organizare a întreprinderilor. De la mijlocul anilor '60 și până la căderea regimului, orice încercare de explicitare a cauzelor fenomenului se rezuma la veșnica problemă a antecedentelor penale ale gestionarilor, a proastei organizări a pazei și la indolența celor care se ocupau de circulația mărfurilor, oricare ar fi fost ele. În realitate, perfect informați cu privire la felul în care funcționau rețelele, sub patronajul cărora se desfășurau și mare parte a delapidărilor, deturnărilor și a furturilor, instituțiile cu atribuții în domeniu, atât la nivel central, cât și la nivel local, au căutat să scoată nomenclatura din orice discuție legată de evoluția fenomenelor infracționale.

Bilanțul din 1971 al legii privitoare la veniturile ilicite a arătat că aceasta funcționa doar până la un anumit nivel din societate. După cum mărturisea chiar ministrul Justiției de atunci, Teodor Vasiliu, atunci când a fost întrebat de Ceaușescu cine sunt cei ale căror averi au fost controlate, majoritatea era formată din „gestionari, medici, frizeri, coafeze”.²⁸

În pofida criticilor liderului PCR, care reproșa permanent Ministerului de Interne, Tribunalului Suprem și Ministerului Justiției că se ocupă de „acari”, regimul a continuat politica de înăsprire a controlului, în scopul reducerii infracțiunilor. Introducerea cazierului judiciar în noiembrie 1971, unde s-a decis și introducerea mențiunilor legate de impozitele impuse pentru bunurile procurate ilicit, arăta că regimul era dispus să lupte serios doar împotriva infracțiunilor comise de cetățenii obișnuiți și să oprească angajarea gestionarilor cu antecedente penale²⁹.

Modificările aduse Legii 18/1968, în august 1971, la prima vedere păreau că erau menite să extindă competențele comisiei, astfel încât cercetarea provenienței averilor să se poată face mai temeinic. Se introducea sancționarea disciplinară pentru conducătorii instituțiilor care nu sesizau comisiile, în cazul în care unul dintre subordonați acumula bunuri sau ducea un stil de viață peste posibilitățile sale legale. Deși vag formulată, modificarea era menită să încurajeze participarea managerilor socialiști la efortul de combatere a infracționalității mărunte, lăsând totuși natura sancțiunilor disciplinare la alegerea autorităților superioare.

Noua variantă a legii prevedea ca sesizările comisiilor să fie însoțite de datele și documentele disponibile privitoare la caz, extinderea sesizării la soț, atunci când investigația avea în vedere bunuri comune, acorda administrațiilor financiare dreptul de a colecta debitele stabilite și dreptul de a întreprinde investigații proprii, interdicția probei cu martori împotriva propriei recunoașteri

²⁸ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar 78/1971, f. 68.

²⁹ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Administrativ-Politică, dosar 2/1971, f. 1-5.

(probă administrată în multe cazuri atunci când se stabileau prețurile reale de vânzare și valoarea taxelor datorate statului în urma unor tranzacții) și investigarea posibilităților reale ale unor persoane de a face donații către persoanele cercetate, atunci când se invoca acest lucru³⁰. Principala modificare a legii arăta ca ea viza în special persoanele lipsite de protecția partidului. În noua variantă a legii se plasau comisiile de cercetare a averilor pe lângă judecătorii, „în scopul unei operativități sporite”. Recursurile la deciziile de clasare urmau să se judece nu pe lângă Tribunalul Suprem, cum se procedase până atunci, ci în tribunalele județene. Mutarea comisiilor era explicată, pe lângă operativitate, și prin posibilitatea comisiilor locale de a strânge mai repede date și informații legate de cazurile din zona de jurisdicție, ignorându-se faptul că astfel cei în cauză ar putea influența mai ușor deciziile lor³¹. Drept compensație, comisiilor de pe lângă tribunalele județene li se acorda dreptul de a redeschide cauzele clasate în termen de un an, în cazul în care apăreau informații suplimentare. În sfârșit, legea prevedea interdicția angajării persoanelor care fuseseră judecate de aceste comisii să ocupe funcția de gestionar, măsură pe care cei din conducerea PCR au încercat să o prezinte drept un pas hotărâtor în limitarea infracțiunilor din vânzarea mărfurilor.

Însuși Ceaușescu se afla între ciocan și nicovală în problema averilor acumulate ilegal, fiind precis informat de faptul că marile averi nu se acumulau doar de către gestionari ci și de oamenii din anturajul său. Atunci când modificările au fost adoptate în Comitetul Executiv (CE) al CC al PCR, comentând structura profesională obișnuită a „clienților” comisiilor – șoferi, frizeri, moașe, gestionari, medici – Ceaușescu s-a văzut nevoit să constate situația: *„Noi am mai discutat la Secretariat, majoritatea comisiilor acestea de control al averilor nu funcționează sau funcționează până la o anumită limită, până la șefii de servicii. De la șefii de servicii în sus nu mai funcționează. Este o politică strict de clasă dar invers.”*³² La replica lui Vasile Patilineț, care deplângea lipsa sesizărilor, care se mențineau totuși în număr constant din 1968, Ceaușescu a cerut controlul averilor proprietarilor de vile construite în ultimii ani, despre care a afirmat că ar aparține directorilor și miniștrilor. În mod evident, Ceaușescu se afla sub impresia unor informații proaspete cu privire la averile acumulate de doi dintre miniștri, așa cum avea să strecoare în discuție Gheorghe Pană: *„despre doi am aflat acum câteva zile, dar verbal”*³³.

³⁰ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar 90/1971, f. 192-200.

³¹ *Ibidem*, f. 192.

³² *Ibidem*, f. 32.

³³ *Ibidem*, f. 33.

Mereu gata să-și etaleze în cerc restrâns „setea de dreptate”, în realitate, Ceaușescu nu intenționa deocamdată să întreprindă nimic pentru a mai limita setea de proprietăți și confort a nomenclaturii. Atâta vreme cât Securitatea nu detecta semne ale unor atitudini politice, derivate consumiste ale straturilor superioare ale nomenclaturii puteau fi administrate fără efecte publice. Modificările legii au fost adoptate așa cum au fost propuse de inițiatorii lor, iar discuția despre veniturile ilicite ale directorilor și miniștrilor a deviat, transformându-se într-o filipică a lui Ceaușescu despre extinderea practicii bacșișului în România.

În decembrie 1974 a avut loc o ultimă încercare de a face legea mai strictă, prin introducerea obligației de justificare a veniturilor la momentul unor achiziții de valoare mare, dar și aceasta a eșuat. Petrecută în Comitetul Politic Executiv, discuția s-a blocat atunci când cei prezenți, cu Nicolae și Elena Ceaușescu în frunte, au constatat că nu pot stabili ce înseamnă concret ce înseamnă „valoare mare” și nici achiziția căror bunuri trebuie declarată³⁴. La plenara din decembrie 1974 a CC al PCR a „reusit” însă adoptarea *Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste*, document lipsit de impact concret. De altfel, codul a fost adoptat împreună cu decizia de înființare a comisiilor CC pentru administrarea diverselor domenii, în primul rând cadrele, decizie care i-a dat Elenei Ceaușescu putere supremă în acest domeniu.

Ceaușescu se raporta la corupție în strânsă legătură cu circumstanțele politice, reacționând dur atunci când trebuia să-și consolideze imaginea de lider sau făcându-se că nu există, atunci când expunerea fenomenului nu-l avantaja.

Atent pentru a nu zgudui baza puterii regimului, Ceaușescu încerca să combată degradarea birocrăției de partid prin propagandă și acțiune selectivă. În această logică a fost și introducerea jurământului de stat pentru persoanele cu funcții din administrația centrală și locală, prin Legea 1/1975. Menit să întărească disciplina activului de partid din administrație prin responsabilizarea personală a fiecăruia față de stat, jurământul respecta canoanele propagandei ceaușiste, fiind de fapt o declarație de loialitate față de secretarul general al PCR³⁵.

Singurul efect a fost conectarea instanțelor de judecată la pulsațiile lui Nicolae Ceaușescu. În funcție de datele care-i parveneau, dar mai ales de felul în care îi erau comunicate, prin intermediul ministrului Justiției, instanțele primeau note telefonice prin care li se cerea ba să judece aspru și fără circumstanțe atenuante, ba să judece în funcție de gravitate și de prejudiciu, aplicând circumstanțe³⁶. Motivul unor astfel de schimbări consta în faptul că orice apel la înăsprirea actului de justiție se traducea în condamnarea unor sute de oameni la

³⁴ *Ibidem*, dosar 136/1974, f. 32-34.

³⁵ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dosar 22/1975, f. 23-28.

³⁶ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Administrativ-Politică, dosar 14/1972, f. 32-37.

termene maximale pentru mici furturi sau pierderi, în timp ce justițiabilii care dispuneau de resurse financiare și de un capital consistent de relații, ajunși în fața judecătorilor, se bucurau din plin de „umanitatea” justiției socialiste. Perioadele de desfășurare ale unor procese ajungeau chiar și la zece ani, iar deciziile primelor instanțe, în unele cazuri, erau casate de cele superioare, urmare a aplicării defectuoase a legislației de către judecători. În 1973, în Județul Ilfov, nu mai puțin de 33% din deciziile primelor instanțe au fost desființate din motive de „netemeinicie” sau „nelegalitate”³⁷.

Deteriorarea climatului moral în România era evidentă pentru mulți dintre contemporani. Liberalizarea și încurajarea consumului din anii '60 duseseră la apariția unor nevoi din ce în ce mai mari și din ce în ce mai sofisticate, pe care economia socialistă nu le putea satisface în totalitate. De această situație profitau cei de la conducerea sistemului, dar și cei implicați în circulația și valorificarea mărfurilor deficitare. Convertirea competențelor profesionale în argumente de negociere pentru obținerea serviciilor sau a bunurilor deficitare a fost un proces care a însoțit toată perioada comunismului, accelerându-se sau atenuându-se în funcție de diverse circumstanțe. Aparenta epidemie infracțională din rândul personalului din circulația și vânzarea mărfurilor, în pofida pedepselor mari pentru delapidări sau gestiuni frauduloase, se explică nu doar prin dorința acestora de a se îmbogăți cu orice preț. O astfel de persoană era nevoită să satisfacă nu doar nevoile grupului pe care îl reprezenta și ale șefilor ierarhici, dar și pe acelea ale unei vaste rețele de care depindea aprovizionarea pe mai departe, numărul și calitatea controalelor financiare preventive sau regulate, bunăvoința celor din aparatul de control și represiune și protecția structurilor de partid. În atare condiții, ca și în cazul președinților cooperativelor agricole, prezența unor plusuri în gestiune, aplicarea unor procedee de manipulare a cantităților și a calităților mărfurilor, precum și a valorii maximale a normelor de scăzământ, țineau mai degrabă de normalitate. Un gestionar care nu era dispus să țină o gestiune dublă era în primul rând o persoană care nu se bucura de încrederea celor din jur, fiind lipsit de sprijinul celor din breaslă, dar mai ales al celor de care depindea capacitatea lui de a controla bunuri și servicii cerute de piață. Un gestionar cu relații avea de obicei un plus consistent în gestiune. În 1971, an în care Miliția organizase o serie de „acțiuni preventive” în comerț, valoarea plusurilor din gestiune constatate (44 milioane lei) o depășea cu mult pe cea a minusurilor (15 milioane)³⁸. Pe măsura ce politica regimului de scădere a consumului avea să se acutizeze, personalul din astfel de domenii și mai ales cei aflați la conducerea lor, aveau să se transforme într-o adevărată castă, cu o

³⁷ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar 50/1974, f. 38.

³⁸ ANIC, Fond CC al PCR, Secția Administrativ-Politică, dosar 1/1972, f. 85.

influență disproporționată în raport cu importanța sferei într-o societate apropiată de normalitate.

În primăvara anului 1972, cu ocazia bilanțului pe 1971 al MAI, reproșându-le milițienilor că nu abordează cazurile în care sunt amestecate persoane cu funcții, Ceaușescu spunea: *„este o părere creată la județe și există tendința și la organele de miliție și la justiție....de a fi mai puțin exigenți în aplicarea legilor atunci când este vorba de unii oameni cu funcții mai sus-puse. Acolo, miliția și toate organele noastre acționează cu mai multă prudență. Este bine să acționeze așa, dar să nu transformăm prudența în acoperirea infracțiunilor. Prudența nu înseamnă tăragănare, nu înseamnă, nu înseamnă acoperirea celor care fură din avutul obștesc! Or, există acest aspect în activitatea unor lucrători din miliție și a unor lucrători cu funcții de răspundere, legat de favoritism și de alte lucruri”*.³⁹ Păstrând întotdeauna rezerva „prudenței” și a „cazurilor speciale”, cuvinte deseori folosite în instrucțiunile de partid, cu greu se poate afirma că discursul lui Ceaușescu ar fi putut să-i îndemne pe milițieni să lase la o parte toate precauțiunile, de altfel foarte utile, în cercetarea „cazurilor complexe” de corupție.

Concluzii

Începutul anilor '70, regimul Ceaușescu a abandonat ideea combaterii autentice a corupției și a transformat lupta împotriva acesteia într-un instrument de control politic și social. În loc să vizeze rețelele infracționale din interiorul aparatului de stat, măsurile punitive și campaniile de presiune au fost îndreptate împotriva cetățenilor obișnuiți, lipsiți de protecție politică. Astfel, corupția a devenit nu doar tolerată în rândurile nomenclaturii, ci și ocultată sistematic, în timp ce se construia în paralel un aparat represiv menit să asigure conformismul social și loialitatea față de regim.

Reorganizarea instituțională prin infiltrarea Securității în Miliție, creșterea supravegherii populației și intensificarea propagandei au marcat o mutare a accentului de pe corupția de vârf pe comportamentele deviate ale „maselor”. În acest context, corupția mărunță – inevitabilă într-o economie marcată de lipsuri – a fost sancționată cu duritate, în timp ce marile delapidări organizate sub protecția activiștilor de partid au fost trecute sub tăcere sau tratate superficial. Legislația privind veniturile ilicite și comisiile de judecată s-au dovedit a fi instrumente selective, aplicate doar până la un anumit nivel ierarhic, fără să atingă elitele politice.

Această disociere între discursul public și realitatea corupției sistemice a condus la o profundă distorsionare a moralei publice, în care obediența, relațiile de influență și gestiunea dublă deveniseră practici firești.

³⁹ *Ibidem*, f. 73.

În locul unei reforme autentice, regimul a optat pentru soluții simbolice – precum jurământul de stat sau codul eticii socialiste – menite să întrețină iluzia moralității comuniste. Astfel, lupta împotriva corupției în România anilor '70 nu a fost altceva decât o formă de presiune politică, exercitată pentru a consolida puterea și a menține controlul asupra societății.

THE FIGHT AGAINST CORRUPTION AS A POLITICAL TOOL IN 1970s ROMANIA

Abstract: *In the early 1970s, Nicolae Ceaușescu's regime in Romania shifted its anti-corruption approach from public accountability to a broader strategy of political control and repression. While corruption remained widespread, particularly within the party and state apparatus, the regime directed legal and institutional pressure primarily toward ordinary citizens, effectively shielding the ruling elite from investigation and punishment. The legislative and institutional changes of this period — including the reinforcement of the Securitate (secret police), its integration into the Militia, and the creation of localized judicial committees — aimed not at dismantling systemic corruption but at intensifying surveillance and discouraging dissent. Official anti-corruption campaigns targeted small-scale offenses such as petty theft and minor economic crimes, while large-scale, organized corruption networks involving high-ranking officials remained unaddressed.*

Despite Ceaușescu's repeated rhetorical demands for moral integrity and accountability, the regime used anti-corruption discourse to maintain its image and suppress unrest. Policies such as the 1968 law on illicit wealth and the introduction of the "socialist legality" concept reinforced the idea that political loyalty was more important than legal compliance. The justice system increasingly acted on political orders, handing down harsh sentences to common citizens while shielding the politically connected. Throughout the decade, the Romanian state promoted an environment where professional competence and access to scarce goods were converted into informal currency, with bribery, favoritism, and dual accounting becoming normalized. Corruption, rather than being rooted out, became structurally embedded in both the economy and governance. Ceaușescu's so-called fight against corruption ultimately served as a pretext for consolidating authoritarian power and repressing societal freedoms, while the privileges of the political elite remained intact.

Keywords: *corruption, political repression, Ceausescu regime, Securitate, nomenklatura, surveillance, illicit wealth, selective justice, propaganda, authoritarianism.*